

Simone Paauw

s.paauw@medischcontact.nl

@medischcontact

Beruchte zwarte lijst artsen eindelijk offline

Jarenlang leek niets of niemand opgewassen tegen de zwarte lijst van de stichting Slachtoffers Iatrogene Nalatigheid Nederland (SIN-NL). Maar wat onmogelijk leek te zijn, is nu toch gebeurd. Stichting Stop Online Shaming voerde mét succes een rechtszaak tegen zwartelijstartsen.nl, waarna deze vorige week offline ging.

Na een bestaan van ruim dertien jaar is de zwarte lijst op vrijdag 8 januari verboden door de voorzieningenrechter Midden-Nederland. Ook mag SIN-NL artsen (en andere zorgverleners) niet meer aanduiden als falende artsen of zeggen dat ze medische misdrijven plegen, als zij niet strafrechtelijk veroordeeld zijn én zijn verdere smadelijke, lasterlijke of beledigende uitingen verboden. De rechter vindt, heel kort samengevat, dat het belang van de eerbiediging van de eer en goede naam van artsen zwaarder weegt dan de belangen van SIN-NL. Eerder werd door individuele artsen en zorgverleners geprocedeerd tegen vermelding op de zwarte lijst. Maar dat leek nooit enig – of zelfs juist tegenovergesteld – effect te hebben. Deze keer lijkt de uitspraak van de rechter wel het gewenste resultaat te hebben. De website zwartelijstartsen.nl is offline en de zwarte lijst is niet meer te vinden op een aantal andere websites van SIN-NL. Indruk maakt deze keer misschien de dwangsom van maximaal 150 duizend euro, voor het geval de stichting zich niet aan de eisen houdt. Die dwangsom kan ook nog eens omgezet worden in een gijzeling.

Verrast

De rechtszaak werd afgelopen herfst, na enkele maanden voorbereidingstijd, aangespannen door Stichting Stop Online Shaming (SOS). SOS, een stichting zonder winstoogmerk die bestaat sinds 2019, heeft dat uit eigen beweging gedaan, zonder zelf belanghebbende te zijn in deze kwestie. SOS treedt ook niet op namens specifieke artsen. SOS-bestuurslid en woordvoerder Willem van Lynden – onlinereputatiespecialist en eigenaar van het bedrijf MediaMaze – is daags na de uitspraak van de rechter toch enigszins verrast dat Sophie Hankes, drijvende kracht achter SIN-NL, er gevolg aan lijkt te geven.

Van Lynden: 'Eerlijk gezegd verwachtte ik dat de zwarte lijst gewoon zou blijven staan. De geschiedenis leert dat SIN-NL veroordelingen naast zich neerlegt. En individuele artsen die durfden te klagen,

GETTY IMAGES

werden juist extra hard aangepakt. Daarom durfden veel artsen de strijd niet aan te gaan. Ik denk dat het voor ons als stichting makkelijker is om stappen te ondernemen, omdat het niet over óns gaat. Dat maakt het emotioneel eenvoudiger. Ook al staan wij inmiddels op de zwarte lijst van rechters. Maar dat is toch anders. Ik heb niet te maken met patiënten die mij niet meer durven vertrouwen.'

'Ik sta als een misdadiger op een zwarte lijst'

Jan Kuks

Dat de zwarte lijst, waarop inmiddels ruim negenhonderd artsen en andere zorgverleners stonden, offline is gehaald, is een ongekend resultaat. De Groningse neuroloog Jan Kuks voerde ongeveer twaalf rechtszaken tegen SIN-NL, tot aan de Hoge Raad toe, over de manier waarop hij in artikelen en speciaal aan hem gewijde websites werd afgeschilderd. Kuks voelde zich daartoe gedwongen, nadat Hankses hem in 2009 eerst aanklaagde vanwege een ingezonden brief in Medisch Contact en vervolgens websites op zijn naam lanceerde, terwijl er nooit iets laakbaars van zijn kant heeft plaatsgevonden. In augustus 2020 werd ze in een hoger beroep door de strafrechter nog veroordeeld tot een voorwaardelijke celstraf van vijf maanden en een straat- en contactverbod (óók met de vrouw en kinderen van Kuks). Ook deze rechter oordeelde dat Hankses de websites en artikelen over Kuks moet verwijderen. Maar ze staan nog altijd online.

Jan Kuks zegt blij te zijn met de recente uitspraak. Kuks: 'Ik ben vooral blij voor de anderen op de lijst. Maar ik vrees dat

Hankses andere manieren zal zoeken om door te gaan. Ik vrees dat ik zelf op een andere manier zal moeten doorgaan. Tot nu toe heeft ze alle rechtszaken die ze verloor, toch in háár voordeel uitgelegd en aan haar laars gelapt. Het opleggen van dwangsommen heeft ook nooit geholpen.'

Verachtelijk

Kuks noemt websites van SIN-NL verachtelijk. 'Ze is gebrouilleerd met álle artsen en zorgverleners met wie ze ooit te maken kreeg en die zijn vervolgens allemaal op de lijst terechtgekomen. Dat ik op de lijst sta, vind ik niet het ergst. Ook al zijn er nog steeds mensen die zich hardop afvragen waarom het ziekenhuis mij altijd in dienst heeft gehouden. Gelukkig is het ziekenhuis altijd achter me blijven staan. Het is vooral de impact op mezelf en mijn gezin die al die tijd heel groot is.'

Ook een andere arts – hij wil anoniem blijven om niet alsnog mikpunt te worden – zegt dat de impact van de vermelding op de zwarte lijst al jarenlang heel groot is. 'SIN-NL zet iedereen met een tuchtmaatregel op de lijst. Daardoor sta ik er ook op, al is mijn berisping allang verjaard. Ik heb die berisping destijds natuurlijk niet voor niets gekregen en mijn schuld- en schaamtegevoel over de betreffende calamiteit is nog altijd groot. Dat gevoel is heel erg versterkt, doordat ik op zo'n nare manier te boek sta op internet. Ik sta als een misdadiger op een zwarte lijst, terwijl ik in wezen een goed mens ben. Ik ben erop aangesproken door patiënten en het heeft me gehinderd in het verwezenlijken van mijn ambities. Ik heb nooit meer echt mezelf durven zijn als arts. Het is een continu gevoel van een kiesel in mijn schoen; elke stap doet pijn. Het leed veroorzaakt door de zwarte lijst is onevenredig groot.'

Omwegen

Wat vindt Hankses zélf eigenlijk van de uitspraak van de rechter? Gaat ze in hoger beroep? Wat gaat SIN-NL doen nu de zwarte lijst is verwijderd? Medisch Contact legde deze vragen herhaaldelijk in een mailwisseling aan haar voor, maar ze werden niet beantwoord. Wel wijst zij er in deze mailwisseling op dat de rechter

die de uitspraak deed haar inziens niet onpartijdig is (een wrakingsverzoek daaromtrent werd afgewezen, *red.*), dat het vonnis censuur is, onrechtmatig is en in strijd met de vrijheid van meningsuiting. Deze keer laat Hankses zich wel wát gelegen liggen aan de uitspraak van een rechter. Toch is de zwarte lijst nog niet helemaal weg. Het lijkt het erop dat SIN-NL toch nog wat omwegen probeert te bewandelen. Zo linkt de homepage van SIN-NL met de woorden 'Hoe goed is mijn arts? Of maakte mijn arts een medische fout?' naar een versie uit 2019 van de website op web.archive.org, een archief-site voor oude versies van websites. Zo is bijna iedereen nog te vinden. Ook opent de homepage van SIN-NL nu met de mededeling dat bij vragen over namen van artsen met fouten kan worden gemaild.

Van Lynden: 'Wij blijven SIN-NL scherp in de gaten houden en accepteren niet dat zij blijft verwijzen naar de zwarte lijst. Dat deze in een webarchief staat, betekent niet dat ze ernaar mag verwijzen. We kunnen zelf haar mailverkeer niet controleren, maar als we informatie ontvangen dat ze in mails op dezelfde voet doorgaat, nemen we stappen. Alles wat ze op haar websites niet mag, mag ze ook in haar andere uitingen niet.' ■

REACTIE KNMG

Zowel Jan Kuks als de anonieme arts hebben ten einde raad artsenorganisaties, waaronder de KNMG, om hulp gevraagd. Wat is de reden dat de KNMG geen juridische stappen heeft ondernomen? Lees de uitgebreide reactie van de KNMG onder dit artikel op medischcontact.nl.

web

Meer over dit onderwerp vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.